

วิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยมหิดล

สุนิดา เกียรติวัฒนวิศาล¹

บทคัดย่อ

เจตนารมณ์หรือเป้าหมายสำคัญของการเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐหรือที่เรียกว่า “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” คือ การลดภาระงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลให้การสนับสนุนในรูปงบประมาณแบบวงเงินรวมหรืองบประมาณในรูปเงินก้อน (Block Grant) โดยให้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถพึ่งพาตนเองได้จากเงินนอกงบประมาณหรือแสวงหารายได้อื่นให้มากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - 2565 และทำการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัยมหิดล จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รวม 26 หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 71,001.2118 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.57 ของงบประมาณทั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวง อว.) โดยกระทรวง อว. ได้รับงบประมาณลดลงจากปี 2564 จำนวน 1,226.0296 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.70 มหาวิทยาลัยที่ได้รับงบประมาณสูงสุด คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (13,171.4394 ล้านบาท) เนื่องจากมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีบุคลากรจำนวนมาก แบ่งเป็นสายวิชาการ จำนวน 4,012 คน และสายสนับสนุนจำนวน 34,107 คน รวมทั้งสิ้น 38,119 คน และมีส่วนงานภายในมากมายรวมถึงมีโรงพยาบาลในสังกัด เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน โรงพยาบาลทันตกรรม และศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดลถึงแม้ จะได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) มากที่สุดในประเทศไทย แต่ทว่ามหาวิทยาลัยต้องหารายได้จากการบริการวิชาการ และการวิจัยให้ได้มากกว่า 3 เท่าของเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลเพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การจัดสรรงบประมาณ, มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ, มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ หัวหน้าสำนักบริหารกิจการสภามหาวิทยาลัย สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล และผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกวุฒิสภา ศ.เกียรติคุณ นพ.ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ นักศึกษา (Life-Long Learning) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ (ภาคพิเศษ) คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Analysis of autonomous university budget allocation compared with Mahidol University

Abstract

The intent or important goal of being an autonomous higher education institution known as “Informal university” is to reduce the burden of the state budget that the government supports in the form of a total budget or a budget in the form of a block grant (Block Grant). by allowing autonomous universities to be self-reliant with out-of-budget money or to seek other income more. The objective is to compare the budgets of autonomous higher education institutions from 2019 - 2022 and analyze Mahidol University's budget allocation. From the study and analysis of the data, it was found that in the fiscal year 2022, a total of 26 autonomous universities were allocated a budget of 71,001.2118 million baht. Accounting for 50.57 percent of the budget for both the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (Ministry of Orthopedics) . The Ministry of Education has received a budget decreased from the year 2021 in the amount of 1,226.0296 million baht, or 1.70%. Universities that receive the highest budget. is Mahidol University (13,171.4394 million baht) Because the university is a large university. There are many personnel Divided into academic lines of 4,012 people and support lines of 34,107 people, totaling 38,119 people, and there are many internal departments, including hospitals affiliated such as Siriraj Hospital, Ramathibodi Hospital, Hospital for Tropical Diseases, Hospital Dental Hospital and Golden Jubilee Medical Center. From such information It can be seen that Mahidol University, although will be allocated annual expenditure budget (government subsidies) the most in Thailand But the university must earn money from academic services. and research to be more than three times the budget allocated by the government to enable universities to sustain themselves.

Keywords : Budget allocation, Autonomous University, Mahidol University

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (National University) หรือที่เรียกว่า “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” คือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการบริหารจัดการอิสระแยกจากส่วนราชการ (Autonomous University) แต่ยังคงได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปในรูปแบบ “งบประมาณแบบวงเงินรวม” หรือ “งบประมาณในรูปแบบเงินก้อน” (Block Grant) ที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีโดยตรงผ่านพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อนำไปใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แนวความคิดที่จะปรับสถานภาพสถาบันอุดมศึกษาจากส่วนราชการสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ หรือ “การนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ” นั้น มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 โดยผู้บริหารและคณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาได้ยื่นหลักการและเสนอแนวคิดดังกล่าวต่อจอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี (ในขณะนั้น) ซึ่งก็ไม่ได้ได้รับความเห็นชอบ เพียงแต่ได้มีการจัดตั้ง “ทบวงมหาวิทยาลัย¹” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ดูแลสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ แทนสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีผลให้สถาบันอุดมศึกษา ยังคงอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายของระบบราชการเช่นเดิม ซึ่งทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จึงได้มีความพยายามที่จะปรับสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเรื่อยมา

ต่อมาในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ เมื่อปี พ.ศ. 2541 นโยบายการปรับสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐได้เป็นข้อตกลงหนึ่งที่ผูกพันกับสัญญาการกู้ยืมเงินกับธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) โดยมีความมุ่งหมายของรัฐบาลเพื่อลดงบประมาณในส่วนราชการที่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองและบริหารงบประมาณของตนเองได้ ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2542 เริ่มมีการเสนอให้สถาบันอุดมศึกษาหรือคณะที่จัดตั้งขึ้นใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐตั้งแต่ออกตั้ง และหยุดการรับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเดิมทั้งหมด โดยตำแหน่งที่บรรจุเข้ามาใหม่เรียกว่า “พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา” หรือ “พนักงานมหาวิทยาลัย” ซึ่งมีกรอบเงินเดือนและสวัสดิการแตกต่างจากเดิม และหากผู้ที่เกษียณอายุราชการก็ให้ตำแหน่งและเงินเดือนนั้นเปลี่ยนเป็นตำแหน่งพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาหรือพนักงานมหาวิทยาลัยในตำแหน่งเริ่มบรรจุใหม่เท่านั้น แนวคิดการปรับสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเพื่อมุ่งยกระดับและพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำเสนอจุดเด่นประการหนึ่งคือ การแบ่งเบาภาระงบประมาณแผ่นดินลดการพึ่งพางบประมาณจากรัฐบาล หรือการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐพึ่งพาตนเองมากขึ้นนั้น หากพิจารณางบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรหรืออุดหนุนให้สถาบันอุดมศึกษาที่ปรับสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ซึ่งต่อมาภายหลังพบว่า มิได้มีการลดลงเท่าที่ควร ตรงกันข้ามในบางปีกลับมีการอุดหนุนงบประมาณที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและตัวแปรอื่น ๆ กลับมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ตัวอย่างเช่น จำนวนนักศึกษาที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น คณะ/สาขาที่เปิดทำการเรียนการสอนมากขึ้น ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาที่เรียกเก็บในอัตราที่สูงขึ้น ฯลฯ รวมถึงการที่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพย์สินเพื่อก่อให้เกิดรายได้

¹ ปี พ.ศ. 2514 สภาการศึกษาแห่งชาติร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยได้เสนอต่อ จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติว่าสถาบันอุดมศึกษาควรมีอิสระในการปกครองตนเอง มีเสรีภาพทางวิชาการ จึงควรแยกสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐบาล หรือตั้งทบวงอิสระในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงมีประกาศคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ให้สถาปนา “ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ” ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแล ซึ่งรัฐมนตรีคนแรก คือ ร้อยเอก ศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด ปิ่นทอง ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2520 ได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนชื่อทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐเป็น “ทบวงมหาวิทยาลัย” และยกฐานะเป็นทบวงอิสระไม่อยู่ภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน

การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการส่วนใหญ่ไม่มีความคล่องตัวในการบริหารคน งบประมาณที่เป็นงบประมาณแผ่นดิน การจัดซื้อจัดจ้าง การมอบอำนาจต้องมอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจเท่านั้น ความคล่องตัวในการบริหารเกิดขึ้นได้เฉพาะกับการใช้ทรัพยากรที่เป็นเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเท่านั้น การที่มหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสามารถออกแบบ ระบบการบริหารงานที่เหมาะสมสำหรับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยได้เอง ผ่านการออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย โดยที่สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจในการจัดตั้ง และยุบเลิกส่วนงานและหน่วยงานภายในส่วนงาน การบริหารวิชาการ การอนุมัติหลักสูตร การบริหารจัดการ ทางการเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (แบบ Block Grant) ส่งผลให้เกิด ความสะดวก รวดเร็ว และคล่องตัวในการให้ทุนการศึกษา การจัดการทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล และการ พัสดุเป็นอย่างมาก

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวง อว.) ได้รับการจัดสรร งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 140,406.1847 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2564 กระทรวง อว. ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 149,695.7147 ล้านบาท โดยจะเห็นว่ากระทรวง อว. ได้รับ งบประมาณลดลง จำนวน 9,289.5300 ล้านบาท มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รวม 26 หน่วยงาน ได้รับ จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 71,001.2118 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 50.57 ของงบประมาณทั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยได้รับจัดสรร งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 72,227.2414 ล้านบาท ซึ่งได้รับงบประมาณลดลง จากปี 2564 จำนวน 1,226.0296 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.70 (ข้อมูลรายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) โดยมหาวิทยาลัยที่ได้รับงบประมาณสูงสุด คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (13,171.4394 ล้านบาท) ทั้งนี้ จากข้อมูล ดังกล่าว ผู้วิเคราะห์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัยในกำกับ ของรัฐเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้ออกนอกระบบตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2550 โดย สภามหาวิทยาลัยมหิดลมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายของ มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์การวิเคราะห์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์งบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ
3. เพื่อนำเสนอบทวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัยมหิดล

ขอบเขตของเรื่อง

การวิเคราะห์งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ผู้วิเคราะห์ได้กำหนดขอบเขต ของการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์คือ ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งบประมาณของ สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และศึกษาวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัยมหิดล

คำนิยาม

1. งบประมาณแบบวงเงินรวม” หรือ “งบประมาณในรูปแบบเงินก้อน” (Block Grant) หมายถึง เงินอุดหนุนทั่วไปที่จัดสรรให้หน่วยงานทางการศึกษา
2. งบประมาณรายจ่าย หมายถึง จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
3. พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา หรือ พนักงานมหาวิทยาลัย” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการจ้างตามสัญญาจ้างให้ทำงานในสถาบันอุดมศึกษา โดยได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากเงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินรายได้ของสถาบันอุดมศึกษา
4. สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งอาจเรียก “มหาวิทยาลัย” หรือชื่ออื่นใด เช่น สถาบัน วิทยาลัย ฯลฯ
5. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ” หรือ “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาซึ่งเป็นนิติบุคคล โดยมีสถานภาพเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แต่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น สำหรับค่านำหน้าอาจใช้ คำว่ามหาวิทยาลัยหรือสถาบันก็ได้ ทั้งนี้ บุคลากรหลักของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐมีสถานภาพเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาหรือ พนักงานมหาวิทยาลัย และรูปแบบการบริหารคือสถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการบริหารด้านการจัดองค์กร งานบุคคล งานวิชาการ และการเงินและทรัพย์สิน โดยสภาสถาบันอุดมศึกษามีอำนาจดำเนินการทุกเรื่องของสถาบันอุดมศึกษา ยกเว้นเรื่องที่ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้รัฐมนตรีผู้กำกับสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐมีการบริหารจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ (Autonomous University) แต่ยังคงได้รับงบประมาณแบบวงเงินรวมหรืองบประมาณในรูปแบบเงินก้อน (Block Grant) ที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปี โดยตรง เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิเคราะห์งบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ผู้วิเคราะห์ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นที่มาของกรอบแนวคิดในการศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

“งบประมาณ” มีหลายความหมายและมีความแตกต่างกันเพราะมีผู้ใช้จากหลากหลายวิชาชีพจึงมีการกำหนดความหมายของงบประมาณและให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ Frank P. Sherwood (อ้างถึงใน นงลักษณ์สุทธิวัฒน์พันธ์, 2544 : 16) ให้ทัศนะว่า งบประมาณ คือแผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่งแผนนี้จะรวมถึงการ ปรมาณ บริหาร กิจกรรม โครงการ และการใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามแผนนี้ย่อประกอบด้วยการกระทำ 3 ขั้นตอน คือการจัดเตรียม การ

อนุมัติและการบริหารงบประมาณซึ่งสอดคล้องกับ **ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์(2546 :149)** ที่ได้ให้ความหมายของงบประมาณ โดยสรุป ไว้ว่างบประมาณเป็นแผนการใช้จ่ายของรัฐ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การเตรียมแผน งบประมาณ ได้แก่ การจัดทำขั้นตอนอันประกอบไปด้วยโครงสร้างการบริหาร การทำตารางเวลา และการบริหารการควบคุมงบประมาณ ทั้งนี้ การจัดทำแผนควรคำนึงถึงกฎระเบียบหรือกฎหมาย และปทัสถานทั้งด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ **พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2550 : 22)** ได้ให้ความหมายของงบประมาณ โดยสรุปไว้ว่า งบประมาณแผ่นดิน หมายถึง แผนทางการเงินเกี่ยวกับประมาณการรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะต้องขออนุมัติจากรัฐสภา **ไพรัช ตระการศิรินนท์ (2548 : 152-154)** ได้ให้ความหมายของงบประมาณ โดยสรุปไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง เครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐบาลที่เป็นเอกสารแสดงถึงความต้องการของรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วยแผนทางการเงินและโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ ตามที่รัฐบาลได้สัญญาไว้กับรัฐสภา และประชาชนที่จะใช้เงินภายใต้เงื่อนไขและแนวทางการบริหารงานที่กำหนดไว้

จากคำนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง เครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาลที่จะทำให้ภารกิจต่าง ๆ ที่กำหนดไว้บรรลุตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และแผนการใช้จ่ายเงินของปีงบประมาณนั้น ๆ ให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

หลักการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ

หลักการจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ในลักษณะงบประมาณแบบวงเงินรวมหรืองบประมาณในรูปแบบเงินก้อน (Block Grant) สามารถจำแนกงบประมาณออกเป็น 2 ลักษณะคือ ค่าใช้จ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายลงทุน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (1) ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการศึกษาโดยรัฐอุดหนุนในลักษณะค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา (Cost per head) เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐานอย่างน้อยขั้นต่ำและเพียงพอต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน ส่วนเงินรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาให้นำมารวมสมทบเป็นงบประมาณรายจ่ายของสถาบันอุดมศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสม และ (2) ค่าใช้จ่ายลงทุน ค่าใช้จ่ายลงทุนคือค่าใช้จ่ายที่รัฐจัดสรรให้ตามโครงการและความจำเป็นตามสภาพของสถาบันอุดมศึกษาและกำลังงบประมาณของประเทศ (อ้างอิง : การศึกษาวิเคราะห์งบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงบประมาณของรัฐสภา)

หลักการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐต้องยึดหลักของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยการบริหารงบประมาณจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ภายใต้หลักการบริหารงบประมาณดังต่อไปนี้ (1) งบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรรในลักษณะงบประมาณแบบวงเงินรวมหรืองบประมาณในรูปแบบเงินก้อน (Block Grant) และถือเป็นเงินรายได้ ดังนั้น จึงเป็นอำนาจของสภาสถาบันอุดมศึกษาที่จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่ได้รับตามแผนงานโครงการที่สถาบันอุดมศึกษาเสนอ โดยอาจนำเงินรายได้อื่นมารวมจัดสรรเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสถาบันอุดมศึกษา (2) สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่วางระบบการเงินและบัญชีงานพัสดุที่เป็นของตนเอง (3) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเป็นผู้ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถาบันอุดมศึกษาตามระเบียบที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด (4) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงบประมาณจะพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบผลการ

ดำเนินงาน ได้แก่ การติดตามผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณ การรายงานผลงานประจำปี (อ้างอิง : การศึกษาวิเคราะห์งบประมาณสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงบประมาณของรัฐสภา)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยมหิดล ในส่วนนี้ผู้วิเคราะห์จะนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เทียนฉาย กิระนันท์ และคณะ (2545) ได้ประมวลแนวคิดความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาของนักวิชาการต่างประเทศ สรุปได้ว่า รูปแบบการกำกับของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในต่างประเทศมีอยู่ 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่ 1 รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาที่รัฐควบคุม (State Control Model) สำหรับรูปแบบที่ 2 รูปแบบที่รัฐให้การสนับสนุน (State Supervising Model) เป็นการกำกับสถาบันอุดมศึกษาโดยรัฐมีอำนาจเพียงควบคุมคุณภาพการศึกษา ส่วนอำนาจในการกำกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นของสภาสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ รูปแบบในประการหลังมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งคือ “American and British Models” ซึ่งเป็นรูปแบบการกำกับของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาผสมกัน โดยองค์ประกอบของความอิสระมี 4 ประการ ได้แก่ (1) ความมีอิสระในการวางจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา (2) ความมีอิสระในการวางมาตรการดำเนินงาน (3) ความมีอิสระในการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และ (4) การประเมินผลการดำเนินงาน

วศิน แดงประดับ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายแนวคิดความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา โดยสรุปคือ คณาจารย์และนักศึกษาจะใช้เสรีภาพทางวิชาการได้อย่างเต็มที่นั้น สถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นกรอบหรือเวทีที่จะให้คณาจารย์และนักศึกษารองอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีคุณสมบัติที่จะประกันเกื้อกูล และส่งเสริม ให้มีกิจกรรมดังกล่าว กระบวนการและบรรยากาศที่เอื้อในการทำงานก็คือ ความเป็นอิสระที่ปลอดจากการควบคุมแทรกแซงในระดับหนึ่ง ดังนั้น การจะใช้เสรีภาพทางวิชาการได้เต็มที่จึงต้องการความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) หรือยูเนสโก ได้ให้นิยาม “ความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา” ว่าหมายถึง อำนาจในการกำหนดตนเองในระดับที่จำเป็นสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จะตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาในแง่มุมนี้ จึงหมายความว่าเสรีภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่จะดำเนินกิจการภายใน โดยไม่ถูกควบคุมหรือแทรกแซงจากรัฐบาล ความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของการรับรู้และความเข้าใจร่วมกันในบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อสังคม ความเป็นอิสระจะมีความชอบธรรมก็ต่อเมื่อเป็นเงื่อนไขจำเป็นที่จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถปฏิบัติภารกิจของตนผ่านกระบวนการสอน การวิจัย และให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การให้ความเป็นอิสระแก่สถาบันอุดมศึกษาจะมีรูปแบบหลัก ๆ คือ ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ) มอบอำนาจในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการเงินให้แก่องค์กรกลางที่คั่นอยู่ระหว่างส่วนกลางและสถาบันอุดมศึกษา โดยส่วนกลางจะคงไว้แต่เพียงบทบาทในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวมเท่านั้น ในกรณีของประเทศไทย คือการที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษากระจายอำนาจไปยังสภาสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งให้อำนาจในการตัดสินใจกิจการภายในและสว่นอำนาจเชิงนโยบายและการควบคุมมาตรฐานเอาไว้ที่ส่วนกลาง

อันเป็นหลักการที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 36 วรรคสอง (ซึ่งได้กล่าวแล้วในหน้าที่ 10 หัวข้อ (3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) และมาตรา 34 วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำหรับปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาอาจสามารถจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ การจัดการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารการเงินและทรัพย์สิน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ (1) การจัดการสถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา และมีอำนาจจัดตั้งและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ เหล่านั้น (2) การบริหารงานบุคคล สถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดและดำเนินการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง รวมทั้งการกำหนดอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน ฯลฯ ซึ่งทำให้คล่องตัวและสามารถเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดได้ (3) การบริหารงานวิชาการ สถาบันอุดมศึกษามีอำนาจในการเปิดหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน คุณสมบัติของผู้สอน ฯลฯ ที่สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานวิชาการของหน่วยงานกลาง เช่น มาตรฐานหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น (4) การบริหารการเงินและทรัพย์สิน สถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสมกับงานสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาการที่ปรับเปลี่ยนใหม่ นอกจากนี้ การกำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณในลักษณะงบประมาณแบบวงเงินรวม ย่อมทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณให้เหมาะสมกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละด้านตามนโยบายและแผนงานของสถาบันอุดมศึกษาได้ดีกว่าการจัดสรรงบประมาณตามวิธีการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จรัส สุวรรณเวลา (2551) ได้อธิบายการปฏิรูประบบอุดมศึกษาและความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ การปฏิรูประบบอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในเกือบทุกประเทศทั่วโลก โดยมีความหมายและกระบวนการที่แตกต่างกัน ส่วนของการปฏิรูปที่สำคัญและมักจะสอดคล้องกัน คือ การปรับระบบการบริหารที่มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถปรับได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงระบบ ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลก บทบาทและความสำคัญของความรู้ซึ่งนำไปสู่การเป็นสังคมความรู้และเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยความรู้มีผลให้กิจการของสถาบันอุดมศึกษาทั้งการเรียน การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไป ทั้งทำให้โครงสร้างการจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษาถูกมองว่าไม่สามารถตอบสนองรองรับความจำเป็นได้ ประกอบกับบทเรียนจากการบริหารจัดการภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ของการปรับระบบการจัดการมาแล้ว และอาจเป็นคำตอบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาด้วย นอกจากนั้น กระแสทุนนิยมเสรีที่วัดผลด้วยตัวเลขผลผลิตและการแข่งขัน จึงเกิดความพยายามที่จะปรับการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาโดยนำการบริหารจัดการที่เรียกว่า “ที่ดี” หรือ “ด้วยความเป็นมืออาชีพ” เข้าไปในสถาบันอุดมศึกษา ทว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศต่าง ๆ มีระดับและรูปแบบการปรับการบริหารจัดการที่ต่างกัน

งานวิเคราะห์และติดตามงบประมาณ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการติดตามผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ

แผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า การติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการบริหารงบประมาณที่สำคัญ คือ การควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การให้บริหารของกระทรวง ผลผลิต/โครงการ ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด ตลอดจนนำผลการติดตามประเมินผลไปประกอบพิจารณาวางแผนในการบริหารจัดการในปีงบประมาณต่อไป คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้มีมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อเร่งรัดการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ สำนักงานประมาณกำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายรายไตรมาสไว้และกำหนดแบบฟอร์มการรายงานผลผ่านระบบออนไลน์ (ระบบ BB-EvMIS) มหาวิทยาลัยมหิดล สร้างระบบ MU-ERP เพื่อรวบรวมข้อมูล/ประมวลผลของมหาวิทยาลัยเป็นรายเดือนภายในวันที่ 3 นับแต่สิ้นเดือน กองแผนงานจะทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผล/วิเคราะห์ข้อมูล/จัดทำรายงานผลการใช้จ่ายประจำเดือนให้ถูกต้องตรงตามกรอบระยะเวลาต่อไป

ชบุรี ม่วงกุง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษาและรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ปีการศึกษา 2557 จำนวน 135 คน พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณ ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดแผนงานโครงการแต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับปฏิบัติงาน ระบบการตรวจสอบภายในไม่มีอิสระและขาดความต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติจริงอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน สร้างแรงจูงใจตลอดจนจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตาม การจัดทำตัวชี้วัด และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่า การปฏิรูประบบอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทั่วโลก เป็นการให้ความสำคัญแก่สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการเงิน ตลอดจนสิทธิเสรีภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่จะดำเนินกิจการภายในโดยไม่ถูกควบคุมหรือแทรกแซงจากรัฐบาล ความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดขึ้นภายใต้บริบทของการรับรู้และความเข้าใจร่วมกันในบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อสังคม ความเป็นอิสระจะมีความชอบธรรมก็ต่อเมื่อเป็นเงื่อนไขจำเป็นที่จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถปฏิบัติภารกิจของตนผ่านกระบวนการเรียน การสอน การวิจัย และการให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการให้นิยามขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) หรือยูเนสโก

สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (รวมรัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียน) รวมทั้งสิ้น 100 หน่วยงาน และ 1 กองทุน ได้รับจัดสรรงบประมาณ

จำนวน 140,406.1847 ล้านบาท หากพิจารณางบประมาณตามลักษณะรายจ่าย (รายจ่ายประจำ และรายจ่ายลงทุน) พบว่า งบประมาณส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายประจำ จำนวน 108,293.5834 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.13 และเป็นรายจ่ายลงทุน จำนวน 32,112.6013 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.87 ดังตารางที่ 1

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	ปี 2564	ปี 2565	จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	149,695.7147	140,406.1847	-9,289.5300	-6.21
ส่วนราชการ (61 หน่วยงาน)	45,400.4470	44,430.9205	-969.5265	-2.14
1. สำนักงานปลัดกระทรวงฯ	8,124.2458	7,718.4170	-405.8288	-5.00
2. กรมวิทยาศาสตร์บริการ	405.2421	475.5436	70.3015	17.35
3. สำนักงานวิจัยแห่งชาติ	789.8980	606.2755	-183.6225	-23.25
4. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	443.5244	412.9162	-30.6082	-6.90
5. มหาวิทยาลัยของรัฐ (9 หน่วยงาน)	8,407.3754	8,156.1994	-251.1760	-2.99
6. สถาบันวิทยาลัยชุมชน	651.6725	674.6230	22.9505	3.52
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏ (38 หน่วยงาน)	18,565.2319	18,309.8087	-255.4232	-1.38
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (9 หน่วยงาน)	8,013.2569	8,077.1371	63.8802	0.80
หน่วยงานในกำกับ (30 หน่วยงาน)	78,334.7335	76,731.9675	-1,602.7660	-2.05
1. มหาวิทยาลัยในกำกับ (26 หน่วยงาน)	72,227.2414	71,001.2118	-1,226.0296	-1.70
2. สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	484.8820	407.3639	-77.5181	-15.99
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	225.8339	200.6142	-25.2197	-11.17
4. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	5,181.6198	4,966.9554	-214.6644	-4.14
5. สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ	215.1564	155.8222	-59.3342	-27.58
องค์การมหาชน (7 หน่วยงาน)	4,391.8400	3,019.9517	-1,371.8883	-31.24
1. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์	119.3024	117.4166	-1.8858	-1.58
2. สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ	403.0648	352.8862	-50.1786	-12.45
3. สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ	576.1726	481.8583	-94.3143	-16.37
4. สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน	371.8822	341.6242	-30.2580	-8.14
5. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	308.8475	342.6620	33.8145	10.95
6. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ	251.8483	244.4241	-7.4242	-2.95
7. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ	2,360.7222	1,139.0803	-1,221.6419	-51.75
รัฐวิสาหกิจ (2 หน่วยงาน)	1,652.0637	2,047.2912	395.2275	23.92
1. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	699.1792	617.7716	-81.4076	-11.64
2. องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	952.8845	1,429.5196	476.6351	50.02
ทุนหมุนเวียน	19,916.6305	14,176.0538	-5,740.5767	-28.82
1. กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	19,916.6305	14,176.0538	-5,740.5767	-28.82

ตารางที่ 1 ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (จำแนกตามหน่วยงาน)

ที่มา : เอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ฉบับที่ 1 (ข่าวคาดส้ม)

หากพิจารณางบประมาณของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ในปี 2565 จำแนกตามแผนงาน จะพบว่า แผนงานที่ได้รับงบประมาณสูงสุด คือ แผนงานบุคลากรภาครัฐ จำนวน 76,273.6324 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 54.32 และเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจ จำนวน 64,132.5523 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 45.68 โดยงบประมาณส่วนใหญ่อยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์จำนวน 35,518.1497 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.30 ดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 แสดงงบประมาณของกระทรวงการอุดมศึกษา ปี 2565 จำแนกตามแผนงาน

ที่มา : รายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ผู้วิเคราะห์ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ในส่วนของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 26 หน่วยงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 – 2565 โดยสรุปดังตารางที่ 2

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	ปีงบประมาณ		เพิ่มลด		ปีงบประมาณ		เพิ่มลด	
	ปี 2562	ปี 2563	จำนวน	ร้อยละ	ปี 2564	ปี 2565	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยในกำกับ 26 หน่วยงาน	76,327.2759	70,483.6445	-5,843.6314	-7.66	72,227.2414	71,001.2118	-1,226.0296	-1.70

ตารางที่ 2 แสดงการศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงการอุดมศึกษา ตั้งแต่ปี 2562-2565

ที่มา : รายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รวม 26 หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 71,001.2118 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.57 ของงบประมาณทั้งกระทรวงฯ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้รับงบประมาณลดลง จากปี 2564 จำนวน 1,226.0296 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.70 ผู้วิเคราะห์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - 2565 ของมหาวิทยาลัยในกำกับทั้งหมด จำนวน 26 หน่วยงาน เพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลังโดยสรุปดังตารางที่ 3

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	ปีงบประมาณ			
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
มหาวิทยาลัยในกำกับ (26 หน่วยงาน)				
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5,534.7040	5,059.3282	5,190.0883	5,254.0137
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	4,925.4577	4,931.6662	5,119.2726	5,094.9929
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6,008.0322	5,270.8418	5,335.9718	5,000.8817
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4,641.9702	4,463.4182	4,845.8762	4,708.1474
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	6,530.5651	5,807.7035	5,597.8366	5,190.1492
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	1,477.4447	1,514.2060	1,437.5584	1,406.5190
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	2,154.6925	2,174.3378	2,081.4382	2,060.4577
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	2,098.1459	2,091.1406	2,119.8619	1,981.1713
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	626.2526	545.6359	505.1046	548.3530
มหาวิทยาลัยพะเยา	1,430.6089	1,136.4464	1,238.9477	1,199.4179
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	2,184.9221	1,751.2030	2,089.7551	1,960.5239

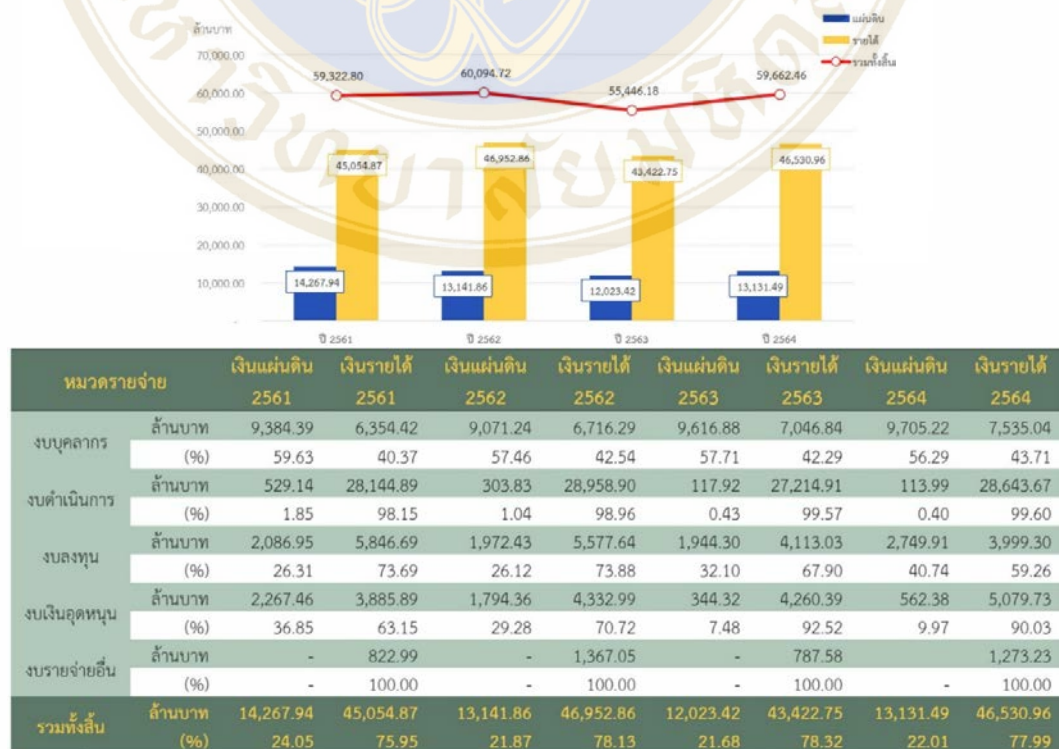

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	1,893.6551	1,729.0341	1,765.1332	1,797.3990
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1,795.9590	1,536.4318	1,501.6614	1,506.6601
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	2,282.3107	2,068.8188	1,932.2175	1,900.3737
มหาวิทยาลัยมหิดล	13,141.8550	12,023.4249	13,131.4932	13,171.4394
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย	855.0355	765.8453	821.6012	691.6594
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	1,786.9621	1,604.6010	1,637.1522	1,591.2343
มหาวิทยาลัยบูรพา	2,127.8182	1,801.0694	1,847.1088	1,758.2308
มหาวิทยาลัยทักษิณ	1,401.3381	1,290.2487	1,280.7393	1,188.5827
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	5,992.2171	5,559.2526	5,467.0993	5,812.2793
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	1,152.9715	982.3738	1,019.6411	1,050.6728
สถาบันคชดรีกัลณีวัฒนา	147.8645	129.8359	118.7579	127.1682
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1,803.7801	1,904.7053	1,678.0309	1,621.4278
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	3,969.7013	3,816.4516	3,879.5750	3,812.0926
สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทรา สภากาชาดไทย	176.8483	274.5712	281.3365	336.4703
สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา	186.1635	251.0525	303.9825	230.8937

ตารางที่ 3 แสดงการศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีของมหาวิทยาลัยในกำกับ ตั้งแต่ปี 2562-2565

ที่มา : รายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 สำนักงบประมาณของรัฐสภา

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - 2565 ของมหาวิทยาลัยในกำกับทั้งหมด จำนวน 26 หน่วยงาน พบว่าหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณสูงสุด คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้รับ (งบแผ่นดิน) และงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2564 โดยแบ่งเป็น 5 หมวด (1) งบบุคลากร (2) งบดำเนินการ (3) งบลงทุน (4) งบเงินอุดหนุน และ (5) งบรายจ่ายอื่น ดังรูปภาพที่ 2

รูปภาพที่ 2 แสดงงบประมาณของมหาวิทยาลัยมหิดลตั้งแต่ปี 2561-2564

ที่มา : รายงานประจำปีสภามหาวิทยาลัยมหิดล 2564 (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหิดล)

สรุป

การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิเคราะห์ได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ทั้งจากเว็บไซต์ เอกสารทางวิชาการ โดยนำมาศึกษาวิเคราะห์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐทั้ง 26 หน่วยงาน โดยหลักการแล้วการปรับสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายในการพึงพางบประมาณแผ่นดินให้น้อยลง และพึ่งพาเงินนอกงบประมาณหรือแสวงหาเงินรายได้อื่นให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้อุดหนุนงบประมาณในรูปแบบของงบประมาณแบบวงเงินรวมหรืองบประมาณในรูปแบบเงินก้อน (Block Grant) ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเงินอุดหนุนดังกล่าวถือเป็นรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ทั้งนี้ ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐมีรายได้ที่ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ในการดำเนินงานและไม่สามารถหางบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้รัฐจึงจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเท่าที่จำเป็น ดังนั้น งบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ จึงแบ่งเป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน คืองบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) และเงินงบประมาณรายได้ (เงินนอกงบประมาณ) ซึ่งมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษา เงินบริจาคและรายได้อื่น ๆ โดยทั้งหมดถือเป็นเงินรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ซึ่งรายได้ดังกล่าวไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (รวมรัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียน) มีหน่วยรับงบประมาณในสังกัดที่มีเงินนอกงบประมาณนำมาสวมทบกับเงินงบประมาณ รวม 43 หน่วย จำนวน 3,555.1369 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.53 ของวงเงินงบประมาณที่กระทรวงฯ ได้รับจัดสรร ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีเงินนอก งบประมาณสวมทบงบประมาณรายจ่ายสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ จำนวน 1,300.0000 ล้านบาท รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 665.1747 ล้านบาท และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 240.4334 ล้านบาท ตามลำดับ (อ้างอิง : รายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2550 มาตรา 24 (16) สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่อนุมัติการตั้งงบประมาณรายรับและอนุมัติงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย โดยการประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 572 วาระที่ 5.5 ขออนุมัติงบประมาณมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สภามหาวิทยาลัยมหิดลได้พิจารณาอนุมัติงบประมาณมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 61,225,2189 ล้านบาท แบ่งเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (งบแผ่นดิน) จำนวน 13,169,9394 ล้านบาท (2) งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้และกองทุนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 48,055.2795 ล้านบาท โดยจะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดลต้องหารายได้ด้วยตนเอง (งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้) เป็นจำนวนเงินมากกว่า 3 เท่าของงบประมาณแผ่นดิน เพื่อนำเงินดังกล่าวมาเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการองค์กร ทั้งนี้ จากข้อมูลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยที่ได้รับงบประมาณสูงสุดคือ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศ เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินจะได้รับการจัดสรรในงบบุคลากรคิดเป็นร้อยละ 57.77 (เฉลี่ยเงิน

แผ่นดินงบบุคลากร ตั้งแต่ปี 2561-2564) เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีหน่วยงานในกำกับมากมายรวมถึงมีโรงพยาบาลในสังกัด เช่น โรงพยาบาลศิริราช (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล) โรงพยาบาลรามาธิบดี (คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี) โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน (คณะเวชศาสตร์เขตร้อน) โรงพยาบาลทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ และศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ซึ่งมีบุคลากรจำนวนมาก แบ่งเป็นสายวิชาการ จำนวน 4,012 คน และสายสนับสนุนจำนวน 34,107 คน รวมทั้งสิ้น 38,119 คน (ข้อมูลจากกองทรัพยากรบุคคล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2564) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดลถึงแม้จะได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) มากที่สุดในประเทศไทย แต่ทว่ามหาวิทยาลัยต้องหารายได้จากบริการวิชาการ และการวิจัยให้ได้มากกว่า 3 เท่าของเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลเพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพ.สรายุทธ สุภาพรรณชาติ รักษาการแทนหัวหน้าสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล และผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร สิ้นทรัพย์ รองศาสตราจารย์ นพ. ก้องเขต เจริญสุวรรณ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ศิริสรธรธีรภู รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ที่ช่วยให้คำแนะนำ พิจารณา ตรวจสอบบทความรวมถึงได้ให้การสนับสนุนการเขียนบทความนี้

บรรณานุกรม

- “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2550” (16 ตุลาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม. 124 ตอนที่ 68 ก.น.4 – 29.
- งานวิเคราะห์และติดตามงบประมาณ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (2559). **แนวทางการติดตามผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2551). **ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซูبری ม่วงกุง. (2558). **การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภูเก็ต**. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- ฐากร จุลินทร. (2558). **แนวทางการปรับสถานภาพมหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่งให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐภายใน พ.ศ. 2564**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธัชพล กาญจนกุล. (2545). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเงินสำหรับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ**. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา.

- เทียนฉาย กิระนันท์ และคณะ (2545). การเตรียมพร้อมของมหาวิทยาลัยของรัฐเพื่อเป็นมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์.(2544). การงบประมาณ หลักทฤษฎีและแนววิเคราะห์เชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- ประดิษฐ์ อารยะการกุล. (2547). การพัฒนากลยุทธ์การแข่งขันของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.
(วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา
นโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ไพรัช ตระการศิรินนท์. (2548). การคลังภาครัฐ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คະนึ่งนิจการพิมพ์.
- วศิน แดงประดับ. (ม.ป.ป.) คำอธิบายกฎหมายกรณีศึกษา : ส่วนที่สอง อุดมศึกษา. สืบค้น 20 ตุลาคม 2564
จาก http://personnel.rmutsb.ac.th/file/PerN/datafile/m2/m2_3.pdf
- ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2546). แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ. (พิมพ์ครั้งที่1).
กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). รายงานประจำปีสภามหาวิทยาลัยมหิดล 2564. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2564) งบประมาณ ฉบับประชาชน ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ
- สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). การศึกษาวิเคราะห์การจัดสรร
งบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. รายงานวิชาการ.กรุงเทพฯ.
- สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2564). รายงานการวิเคราะห์
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม. รายงานวิชาการ.กรุงเทพฯ
- สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2563). รายงานการวิเคราะห์
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม. รายงานวิชาการ.กรุงเทพฯ